

עכ"ל, ואפ"ל דגם החינוך קאי כוותי' ולכן קשר מצוה זו עם הבית, (אכן גם על היראים תסוב הקושיא הנ"ל), מ"מ הרמב"ם לא ס"ל כן כמ"ש בהדיא: "ובין שיש עמהם ארון ובין שאין עמהם ארון כך הם עושים תמיד", עכ"ל.

אמנם נראה לדון שהלכה זו לתקן מקום מיוחד מחוץ למחנה — מוטלת על הציבור, ואז בודאי אסור לו ליחיד להפנות בתוך המחנה, אולם במקרה ולא תיקנו להם מקום מיוחד חוץ למחנה וכל אחד בוחר לו

מקום בתוך המחנה בכה"ג י"ל דאין נ"מ לגבי היחיד, שהרי סו"ס בוטלה מצוה זו, ולפי"ז אם רוב החיילים הנמצאים על ידך אינם מקפידים על זה — עכ"פ לקטנים — א"כ יש לצדד להקל במקום שיש טורח גדול ושעת הדחק, ומה גם שלפי"ד החזון-איש (עירובין לקוטים סי' קי"ב ו') ארבעה הדברים שפטרו במחנה (וה"ה מ"ש כי תצא מחנה על אויבך כו') אינן אלא במלחמת כל ישראל — מלחמת מצוה או רשות — ע"פ מלך וסנהדרין, אבל גויים שיצאו למלחמה על ישראל אף שזו מלחמת מצוה מ"מ אינן בכלל הנ"ל.

סימן רמד

בדברי האור החיים בפ' יוסף ואחיו

ב"ה א' לסדר וישב תשמ"ג
כבוד הרה"ג ר' דוד הבלין שליט"א
ברכה ושלו' רב

1234567

הריני בזה להביע למע"כ את תודתי עבור ספרו החשוב "ונצדק קודש" ואף שטרם הספקתי לעיין בו מקיבועא אך את זה ראיתי כי כמה יגיעות יגע והרבה עמל השקיע, לבאר עומק כוונת חז"ל ורבנן קדמאי, יגע ומצא ליישב את דבריהם בהשכל ודעת והנני בזה לברכו שיוסיף עוד לחדש בתוה"ק לברר וללכך דברים הטעונים ביאור מתוך הרחבה הדעת.

ככל משאלות לבבו

בברכת התורה

יוסף שלו' אלישיב

ואמר דברים שיתחייבו מיתה על עדותו שהוא אמר שאכלו אבר מן החי כו' וב"נ מחוייב מיתה על עדותו ונהרג ע"פ עד אחד בלא עדים ולא התראה ועל עדות הקרובים ג"כ אשר ע"כ דנו בו משפט עד זומם ופטורים הם מדיני שמים אלא דלצד דיני אדם אינם פטורים כי אין להם הזמה, לזה נתחכמו להמיתו כולן יחד שכזה אין חיוב לכולם כדקימ"ל עשרה בנ"א שהרגו כאחד פטורים, אבל לדין שמים הם פטורים (מטעם שידעו נאמנה הוא ביקש להרגם).

ועתה מבואר היטב דברי האוה"ח שהרי אצלם היתה כוונה טהורה מדיני שמים אלא שמדיני אדם אינם פטורים כי אין להם הזמה וה"ז דומה למי

בפתחי את הספר ראיתי מ"ש בעמוד תמ"ט בענין תמיהת ה'כלי חמדה' על האוה"ח הק' בפ' ויחי וז"ל "ואתם חשבתם עלי רעה אלקים חשבה לטובה", וכתב האוה"ח וה"ז דומה למתכוון להשקות חבירו כוס מות והשקהו כוס יין שאינו מתחייב כלום וה"ה פטורים וזכאים גם בדיני שמים, ותמה ע"ז הכ"ח שדבריו נגד הגמ' (נזיר כ"ג) מי שנתכוון לאכול בשר חזיר ואכל בשר טלה צריך כפרה וסליחה ואיך כ' האוה"ח דא"צ כפרה כלל אף בדיני שמים.

וע"ז כתב כבודו, לא קשה מידי כי האוה"ח עה"פ ועתה לכו ונהרגו כ' שהאחים דנו בו דין עד זומם כי מצינו שהוא הביא את דבתם רעה אל אביהם

שהרופא טעה בו וא"ל כי יש סכנה וחייב לאכל בשר חזיר, ואכל בטעות בשר טלה, ולבסוף התברר שלא היה מסוכן כי אז לכל הדעות הוא פטור לגמרי כי לא היתה כאן לא מחשבה רעה ולא מעשה רעה עכ"ד.

ברם אין הנדון כאן על מחשבתם שאמרו לכו ונהרגו, המדובר כאן הוא בדבר החטא שמכרוהו ואין לזה שום שייכות למ"ש האוה"ח הק' בפר' וישב עה"פ לכו ונהרגו, וע' מ"ש האוה"ח שם לפני זה עה"פ לו ישטמנו, שפירש שם שהלואי שיהיה כן שיהי' משיב להם, והוא אמרו ישיב לנו את כל הרעה והיו מצטערים השבטים כשיעור שנצטער יוסף מצדם ובזה לא היו מתחייבים לבסוף מהגליות ומהצרות בעד חטא זה וכו', (צא ולמד מה היה לעשרה עמודי עולם), וע"ע באוה"ח כי יוסף לא מחל להם, כי אם גנב איש ומכרו אין ביד הנגנב לפטרו לגנב עיין שם והדברים פשוטים.

ובעיקר מ"ש האוה"ח בפר' וישב יל"ע דלכאורה היה נראה דהא דב"נ נהרג ע"פ עד אחד היינו

באופן שאין הכחשה מצד הבע"ד, והנה אם נאמר דדוקא ע"פ עד אחד נהרג לא ע"פ עצמו כדמשמע לשון הגמרא סנהדרין נ"ז ע"ב בן נח נהרג כדיין אחד ובעד אחד מפי איש ולא מפי אשה ואפילו קרוב, משמע דלכפה"ח עד בעינן ולא סגי עפ"י עצמו וכ"ה לשון הרמב"ם ה' מלכים פ"ט הי"ד וא"כ הא דנהרג עפ"י ע"א היינו אפילו הוא בעצמו מודה לדברי העד מ"מ א"א לדונו למיתה כ"ז שאין עד המעיד עליו [וכן מבואר בשו"ת חכ"צ סימן כ"ד דע"פ עצמו אינו נהרג אלא אפילו אם נאמר דנהרג ע"פ עצמו וכמ"ד ירושלמי פ"ק דקידושין ע"כ א"כ י"ל דהא דנהרג ע"פ ע"א היינו באופן שעכ"פ אין הבע"ד מכחישו וכה"ג מצינו לגבי ע"א נאמן באיסורין לאסור דוקא כשבעה"ד שותק ועי' ש"ך יו"ד (סימן קכ"ז ס"ק י') אבל אם מכחיש לדה"ע הרי עד אחד בהכחשה ולא כלום הוי. **ואם** כך הרי לא הוי בעדותו של יוסף להמית אותו כי בידם להכחישו ובזה הרי נחשב איפוא לעד זומם וע"כ מוכרח מדברי האוה"ח דב"נ נהרג בע"א גם כשבע"ד מכחישו.

סימן רמה

הערות על ספר "דברי חפץ"

בס"ד, י"ג אייר תשנ"ט

לידידי הר"ח צ. פנט שליט"א

בגלל עומס הטרדות המקיפות אותי מכל צד נבצר ממני לערך מכתב מסודר ע"ד, ואני מוכרח להסתפק בהערות בצד דבריו.

האתרוג דר משנה לשנה נמצא שבשנת השביעית בזמן הבציר שאר האילנות מלאים פירות שחנטו בשביעית כאשר פרי האתרוג נמצא על האילן משנה השישית. וכל הראשונים לדבר א' נתכוונו.

אלא שנמצא דדין זה באתרוגין הוא רק באופן שיש אילנות אחרים צפרדס מלכד אחרונים ולא בכל פרדסי אחרונים. ולא משמע מהסוגיא חילוק זה.

ועוד ממ"נ אם הפירות הן של שיטת מה יש למשמש בהן ידיים הרי הן של צעל הצית, ואם הן של שביעית הרי צללו הכי הן הפקר.

הדברים כפשוטם דרכן של ההולכים ללקט ולזכות מן ההפקר פירות שביעית הוא כשהגיע זמן הבציר [ע' שבת כ"ג לא תכלה בשעת כילוי כשמניחה בזמן קציר העניים רואים ובאין ע"ש] והואיל ופרי